

2023-10-04

Sekretariatet
Christian Åhrén
E-post: christian.ahren@regionjh.se

RS/412/2023

Framtida uppdrag och syfte för Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner (GNS)

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Länets kommuner diskuterade under den första halvan av 2010-talet, inom ramen för dåvarande regionförbundets verksamhet, samverkan mellan kommunerna för att möta framtidens utmaningar. Detta genom effektivisering med hjälp av moderna verksamhets- och administrativa system för att öka tillgången på kompetens samt minska kostnaderna. Jämtlands Gymnasieförbund och Jämtlands Räddningstjänstförbund deltog också i diskussionerna. Kommunerna och Region Jämtland Härjedalen tog gemensamt fram en förstudie inom området.

Diskussionerna ledde fram till att en gemensam nämnd för IT-drift och stöd inrättades den 1 december 2016 mellan Region Jämtland Härjedalen och Åre kommun. Nämndens uppgift var att leverera definierad ändamålsenlig IT-infrastruktur, i syfte att samutnyttja och samfinansiera nödvändiga investeringar i IT-verksamheten och att leverera nödvändiga driftstjänster. Projektet och diskussionerna ledde till att kommunerna, Jämtlands Gymnasieförbund, Jämtlands Räddningstjänstförbund och Region Jämtland Härjedalen ville utöka samverkan inom ramen för en gemensam nämnd. Ett förslag till avtal och reglemente för en gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner togs fram med utgångspunkten att den befintliga nämnden för IT-drift och stöd kunde användas för samverkan. Bräcke kommun och Härjedalens kommun beslutade sedan att i ett första skede inte ingå i nämnden. Vidare meddelade kommunalförbunden att de inte heller avsåg att gå med.

Efter beslut i Regionens samverkansråd (RSR) och hos respektive huvudman inrättades Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner (GNS) den 1 april 2018 mellan Region Jämtland Härjedalen respektive Berg, Krokoms, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersunds kommuner.

Några månader senare ändrade sig Bräcke respektive Härjedalens kommun och ville ingå i samarbetet. Det medförde att det befintliga avtalet och reglementet för GNS reviderades så att nämnden kunde utökas med dessa båda parter.

Ärendet

Den 1 juli 2018 infördes en generell rätt till kommunal avtalssamverkan i 9 kap. 37 § kommunallagen (2017:725). Därigenom förändrades förutsättningarna för samverkan mellan kommuner och regioner jämfört med före lagändringen.

Upphandlingslagstiftning har dock inte ändrats. Det innebär att eventuell upphandlingsskyldighet gäller på samma sätt som före lagändringen. Vidare påverkas samverkansrelationer även fortsättningsvis av ett flertal rättsliga och praktiska faktorer, som de samverkande parterna måste beakta och hantera (bl.a. information och samråd, dokumenthantering och personuppgiftsbehandling, offentlighet och sekretess, arbetsrätt och arbetsmiljö, liksom uppföljning och uppsikt).

GNS:s verksamhet blev inte det gemensamma lyft inom området som de samverkande parterna avsåg när nämnden bildades. Under mandatperioden 2019–2022 var GNS till viss del vilande, främst under slutet av mandatperioden. Efter en tids diskussion om en eventuell sammanslagning av gemensamma nämnder gavs Regionens samverkansråd i uppdrag att hålla samman en utredning av frågan (RS/559/2019). Som ett första steg i att försöka få fram en gemensam målbild för en eventuell sammanslagning beslutade RSR att skicka en begäran om synpunkter till samtliga parter. I nästa steg beslutade RSR att ge Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun ett gemensamt uppdrag att utreda förutsättningarna och begränsningarna för en gemensam regional upphandlingsnämnd, liksom om det fanns upphandlingsområden som hanterades inom den kommunala upphandlingsnämnden som inte kunde ingå i en regional nämnd. Vidare gavs Gemensam nämnd för samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter samt hjälpmedel (GNUS) i uppdrag att utreda hur samverkan inom hjälpmedelsområdet skulle kunna organiseras om frågorna inte skulle komma ingå i en utökad gemensam nämnd. Formerna för hur brukarinflytande inom hjälpmedelsområdet skulle kunna utvecklas i en framtida organisation inkluderades i uppdraget.

Utredningen visade sammanfattningsvis att en total sammanslagning av befintliga gemensamma nämnder, med de aktuella uppdrag och verksamheter som nämnderna hade, inte var juridiskt möjlig. Mot den bakgrunden beslutade RSR den 9 november 2020, § 63, att verksamheten fortsatt skulle bedrivas inom befintlig nämndstruktur och att utredningen om en sammanslagning skulle avslutas.

Inför 2022 fastställde GNS varken en verksamhetsplan eller budget. Vidare genomfördes endast ett kort sammanträde under 2022. Regionens revisorer har vid ett flertal tillfällen kritiserat bristen på verksamhet i GNS, liksom avsaknaden av bl.a. verksamhetsplan och årsbokslut (se Revisionsberättelse för Regionen 2021 respektive 2022).

Efter att länets kommuner i slutet av 2021 sade upp samverkansöverenskommelsen med Region Jämtland Härjedalen och ett kommunförbund i nuläget är under uppbyggnad har frågan om den gemensamma nämndens syfte och framtid åter aktualiserats.

En utredning har under hösten 2022 genomförts i Region Jämtland Härjedalen för att se över möjligheterna för Regionen och Krokoms kommun att samverka kring matproduktion. Utredningen syftade till att utröna hur en sådan samverkan skulle kunna ske. Frågan skulle även kunna avse andra serviceverksamheter som Regionen driver runt om i länet. Sammanfattningsvis visar utredningen att avtalsamverkan inte är möjligt för serviceverksamheter där lagen om offentlig upphandling (LOU) måste beaktas. Däremot skulle sådan samverkan vara möjligt i form av en gemensam nämnd.

Vid regionstyrelsens sammanträde den 31 maj 2023, § 83, gavs regiondirektören i uppdrag att till styrelsens sammanträde den 5-6 oktober 2023 återkomma med ett förslag till fortsatt hantering av GNS, dvs. om nämnden ska finnas kvar och i så fall med vilket syfte, eller om nämnden ska avvecklas.

I dagsläget ansvarar GNS för följande frågor:

- Serverdriftsavtal mellan Åre kommun och Regionen,
- JAMT-net (ett telefonsystem som länets kommuner och Regionen använder),
- LINK-avtal mellan länets kommuner och Regionen.

För det fall regiondirektören efter genomfört uppdrag skulle komma att landa i slutsatsen att GNS ska avvecklas krävs (åtminstone) följande beslut för att det ska kunna ske:

- Beslut i Regionens samverkansråd om avveckling,
- Beslut i samtliga parters fullmäktige om avveckling,
- Utredning av och beslut om hur GNS:s nuvarande uppgifter på annat sätt ska hanteras framöver.

Regiondirektörens förslag

1. Regiondirektören ges i uppdrag att hålla samman en utredning om GNS och dess nuvarande verksamhet. Inriktningen ska vara att GNS avvecklas. Förslag på hur den verksamhet som nämnden i dagsläget ansvarar för, liksom eventuella nya samverkansområden, bör organiseras ska inkluderas i utredningen.

2. Regiondirektören ska inom ramen för uppdraget föra en dialog med länets kommuner om GNS framtid och diskutera utredningens förslag med kommunerna.
3. Utredningen ska slutredovisas senast vid regionstyrelsens sammanträde 26-27 mars 2024 och förslag presenteras till framtida hantering av centrala frågor.

I tjänsten
Sara Lewerentz
Regiondirektör

Mikael Ferm
Regionstabschef

Utdrag till

Regional utvecklingsdirektör, länets kommuner, Regionens revisorer